

CURSUSOVERZICHT

Week 1 (24 september 2020)	
Zuidoost-Europa: inleiding tot de historische regio	
Lectuur	De Balkan als geografische en historische regio (Ufora)
Thema's	Zuidoost-Europa als geografische ruimte Volken, talen en religies in Zuidoost-Europa - De Slavische kolonisatie van Zuidoost-Europa - Problematische link met moderne naties De Balkan als cultuurhistorische ruimte
Discussieaanzet	<i>What's in a name?</i> Zuidoost-Europa, of toch maar de Balkan? Wat impliceert de naam die we kiezen voor de regio die centraal staat in deze cursus? En waar ligt het verschil tussen beide?
Week 2 (1 oktober 2020)	
Byzantium en de Slavische middeleeuwen	
Lectuur	GeZOE: Wat voorafging (Ufora)
Thema's	Het Byzantijnse model - Territoriale ontwikkelingen - Religieus wereldbeeld - Maatschappelijke structuur Slavische middeleeuwse staten - Kerstening - Staatvorming Het Laat-Byzantijnse Rijk
Discussieaanzet	<i>Byzantine commonwealth</i> Wat is het belang van de Byzantijnse beschaving voor de cultuurhistorische identiteit van Zuidoost-Europa? Het invloedrijke historische concept van de "Byzantine Commonwealth" (D. Obolensky) kan helpen bij het beantwoorden van deze vraag. Het Byzantijnse Gemeenebest wijst op het verspreidingsgebied van het Byzantijnse model in Oost-Europa.
Week 3 (8 oktober 2020)	
Het Ottomaanse Rijk	
Lectuur	Handboek, hoofdstuk 2–5.
Thema's	De Ottomaanse Balkan: - Territoriale ontwikkelingen (opmars, stagnatie) - Premoderne migraties - Het Ottomaanse bestuur - Het <i>timar</i>-systeem - Het <i>millet</i>-systeem - Islamisering
Discussieaanzet	<i>Ottomaanse juk of tolerantie?</i> Kunnen we het Ottomaanse Rijk tolerant noemen?
Week 4 (15 oktober 2020)	
Werkcollege: De Kosovo mythe	

Te lezen	Djokic, Dejan. 2009. Whose Myth? Which Nation? The Serbian Kosovo Myth Revisited. In: Janos M. Bak; Jörg Jarnut; Pierre Monnet and Bernd Schneidmueller (eds), <i>Uses and Abuses of the Middle Ages: 19th-21st Century</i> (Munich: Wilhelm Fink): 215-233.
Thema's	De Kosovo-mythe, Servisch cultureel erfgoed en herinneringspolitiek in hedendaags Kosovo.
Week 5 (22 oktober 2020) Zuidoost-Europa in de 'lange 19 ^e eeuw': Imperiale hervormingen	
Lectuur	Handboek, hoofdstuk 6–8. Detrez, Raymond. 2013. <i>Centraal-Europa</i> (Antwerpen: Houtekiet): hoofdstuk 8: Van Oostenrijk tot Dubbelmonarchie (Ufora).
Thema's	Het Ottomaanse Rijk - Territoriaal, bestuurlijk en economisch verval - Tanzimat-hervormingen - Het Laat-Ottomaanse Rijk Het Verlichtingsdenken in Zuidoost-Europa De Oostenrijks-Hongaarse Dubbelmonarchie - Habsburgse voormoderne geschiedenis - Hervormingen in de 19^e eeuw
Discussieaanzet	<i>Een moderne Ottomaanse natiestaat</i> Is een moderne Ottomaanse natiestaat een anachronisme? Waren de hervormingen van de 19e eeuw met andere woorden <i>too little, too late</i> ?
Week 6 (29 oktober 2020) Zuidoost-Europa in de 'lange 19 ^e eeuw': nationale bewegingen	
Lectuur	Handboek, hoofdstuk 9 en 15 (overkoepelend), 10–14 (ontwikkelingen per natiestaat). Detrez, Raymond. 2013. <i>Centraal-Europa</i> (Antwerpen: Houtekiet): hoofdstuk 8: Van Oostenrijk tot Dubbelmonarchie (Ufora).
Thema's	Etnisch (en civiel) nationalisme in Zuidoost-Europa Zuid-Slavische nationale bewegingen in de Oostenrijks-Hongaarse context Nationale bewegingen in de Ottomaanse context - Voorlopers - Bulgarije - Laatkomers Nationale kerken Balkanoorlogen
Discussieaanzet	<i>Etnisch nationalisme in Zuidoost-Europa</i> Raymond Detrez stelt dat “het etnische nationalisme, dat de vestiging van (etnische) natiestaten nastreeft, op de Balkan niet te implementeren [was] zonder humanitaire catastrofes te veroorzaken” (147). Waarom is dat zo?
Week 7 (5 november 2020) Werkcollege 2: Ottomaanse erfenissen in Zuidoost-Europa	
Lectuur	Neuburger, Mary (2000). Pomak borderlands: Muslims on the edge of nations. <i>Nationalities papers</i> 28/1: 181–198.
Thema's	De-Ottomanisatie en Islam in Zuidoost-Europa (<u>te kennen</u>) Ottomaanse erfenis in Turkije, Bulgarije, Griekenland en Bosnië-Herzegovina.
Week 8 (12 november 2020)	

De natiestaat in Zuidoost-Europa: WO I en Interbellum	
Lectuur	Handboek, hoofdstuk 16 (overkoepelend) en 17–20 (ontwikkelingen per natiestaat).
Thema's	Wereldoorlog I in Zuidoost-Europa - Aanloop - Winnaars en verliezers Interbellum - Interne differentiatie (politieke zeggenschap, sociale gerechtigheid) - Nation-building (assimilatie, accommodatie, exclusie) - Geopolitieke situatie
Discussieaanzet	<i>Falende democratieën</i> Alle Balkanstaten gingen tijdens het interbellum over tot een vorm van koningsdictatuur. Dit toont het structurele gebrek aan democratisch bewustzijn en de nood aan autoritair bestuur in de regio - zoals we die ook nu zien in de illiberale en instabiele democratieën in de regio.
Week 9 (19 november 2020) Wereldoorlog II en politieke en maatschappelijke transformaties in Zuidoost-Europa (tweede helft 20 ^e eeuw)	
Lectuur	Handboek, hoofdstuk 21–22 (overkoepelend) en 23–26 (ontwikkelingen per natiestaat).
Thema's	Wereldoorlog II - Politieke en militaire ontwikkelingen - Raciaal-etnische homogenisering - Verzet, collaboratie en burgeroorlogen Koude oorlog en maatschappelijke transformatie na WO II - Koude Oorlog in Zuidoost-Europa - Politieke ontwikkelingen na WO II - Sociaaleconomische transformaties na WO II - De nationale kwestie na WO II
Discussieaanzet	<i>Nostalgie naar een autoritair bewind</i> Ondanks het autoritaire bewind dat de communistische regimes hanteerden in Zuidoost-Europa en de glorieloze ondergang ervan in 1989, is er vandaag toch een vrij brede nostalgie voor het goede leven onder het socialisme. Hoe verklaar je deze tweespalt?
Week 10 (26 november 2020) Werkcollege 3: De Macedonische kwestie	
Lectuur	Troebst, Stefan (1997). Yugoslav Macedonia, 1943-1953: Building the Party, the State and the Nation. In: Stefan Troebst, <i>Das makedonische Jahrhundert. Von den Anfängen der nationalrevolutionären Bewegung zum Abkommen von Ohrid 1893-2001</i> (Munich: R. Oldenbourg Verlag): 241–258.
Thema's	De EU-toetreding van (Noord-)Macedonië - Grieks-Macedonische controverses - Bulgaars-Macedonische controverses
Week 11 (3 december 2020) Transitie, oorlog en Euro-Atlantische integratie	
Lectuur	Handboek, hoofdstuk 27 en 31–32 (overkoepelend); 28–30 (Joegoslavische oorlogen).
Thema's	Transitie

	- Het einde van de communistische regimes - Specifieke kenmerken van de transitie in Zuidoost-Europa De oorlogen in het voormalige Joegoslavië - De nationale kwestie in het socialistische Joegoslavië - De Joegoslavische crisis - De oorlogen van de jaren 1990
Discussieaanzet	<i>De Balkan na 1989</i> Na 1989 gingen de Balkanlanden hun eigen weg op. Griekenland was al anderhalf decennium een democratische staat en een gevestigd lid van de EU. Joegoslavië viel uiteen in een bloedige burgeroorlog. Terwijl de post-Habsburgse opvolgersstaten Slovenië en Kroatië uiteindelijk aansluiting vonden bij de EU, bevinden de post-Ottomaanse staten (Servië, Bosnië-Herzegovina, Montenegro, Kosovo, Macedonië) zich nog steeds in de schemerzone van de EU (als Westelijke Balkan). In Bulgarije (en ook Roemenië) verliep de transitie ogenschijnlijk rustig. Beide landen zijn volwaardig lid van de EU. Maakt het gezien de globalisering, Europese integratie, en verschillende ontwikkelingen binnen de regio, nog zin om Zuidoost-Europa na 1989 als een historische regio te beschouwen? Of hebben de natiestaat en de globalisering de historische regio irrelevant gemaakt?
Week 12 (10 december 2020)	
Werkcollege 4: Omgang met het verleden in het voormalige Joegoslavië	
Lectuur	Milošević, Ana & Heleen Touquet. 2018. Unintended consequences: the EU memory framework and the politics of memory in Serbia and Croatia. <i>Southeast European and Black Sea Studies</i> 18/3: 381–399.
Thema's	De Joegoslavische oorlogen: herinneringspolitiek.